

POORTAOL

GRATIS VESTINGKRANT VOOR EN DOOR BEWONERS VAN DE VESTING WOUDRICHEM
REDACTIE: DAALDERSTRAAT 4 ▼ 4285 AV WOUDRICHEM ▼ info@woudrichemvesting.nl ▼ JAARGANG 22 ▼ 4 november ▼ 2024

WAT EEN VOORRECHT IS HET OM IN DEZE VESTING TE MOGEN WONEN. DAT IS WAT MAAS! ONMISKENBAAR DUIDELIJK MAAKTE.

EINDELIJK EEN NIEUWE BESTEMMING VOOR MONUMENT: GEVANGENPOORT WORDT WERKPLEK VESTINGGOUVERNEURS

THEATERHOPPEN GROOT SUCCES. ALLES UITVERKOCHT! VOLGEND JAAR ER BIJ ZIJN? MELD JE DAN NU AAN! WAAR? DAT ZEG IK NIE!

HET IS MAAR EEN VLAG, MAAR HET HOUDT DE GEMOEDEREN WEL BEZIG. WAT IS DE ECHTE WOERKUMSE VLAG EN WAT ZIJN WIJKENDE ZALMEN?

SINTERKLAAS, VALKEN, DION EN BESPIEGELINGEN. OOK DEZE KEER WAS HET WEER KIEZEN. VOLGENDE KEER LEO OVER DE KERKTOREN.

VESTING KIEST VOOR GOUVERNEURSDUO

Een Nederlandse primeur? In ieder geval een verrassende, mooie uitkomst! Vanuit de lijst van maar liefst 25 genomineerden (wow, best veel) staan Anneke van Walree en onze huidige vestinggouverneur Jan Willem den Besten samen met stip bovenaan. Tot opluchting van het bijna 100-koppige publiek van MAAS! is het antwoord op de vraag: "Willen jullie misschien...?" een volmondig 'JA!' en is het gouverneursduo een feit. Nieuwsgierig? In de volgende Poortaal krijgen Anneke en Jan Willem het podium dat ze verdienen, nog even geduld dus.

THEATERHOPPEN UITVERKOCHT

Een krappe 300 bezoekers namen afgelopen week-end deel aan het Theater Hoppen Woudrichem. Huiskamers en andere locaties werden omgedoopt tot heuse minitheaters waar artiesten optraden. Alle kaarten werden verkocht en de organisatie mag terug kijken op mooi en zeer geslaagd evenement.

Links: Theater Schampers
Foto: Judith Schampers

HET IS FIJN WONEN IN DE VESTING

Het start met een spontaan moment tijdens de veelzijdige MAAS! en raakt een prachtige snaar. Want waarom is het eigenlijk zo fijn wonen in de vesting?

De oudste en jongste uit het publiek van MAAS! worden uitgenodigd tot een gesprek over wonen in de vesting. De 96-jarige Jan Verhoeven vertelt Abe (9) en Puk (12) wat er zo fijn is aan het wonen in de vesting: "We zijn gewoon aardig tegen elkaar. Ik ben verwend in mijn leven met zoveel lieve aandacht." En als Puk vraagt wat het mooiste is dat Jan heeft beleefd, dan zijn het de gesprekken over kunst, zijn grote passie. Het liefst met iemand met een heel andere mening. Jan nodigt ons allemaal uit tot het gesprek met elkaar: "Er wonen hier zoveel interessante mensen."

Het sluit naadloos aan bij 'de 60 seconden' van Frédérique Lande. Zestig seconden spontane spreek-tijd, het is een bekend onderdeel van MAAS! Altijd met een strakke tijds-bewaking... tot Frédérique het podium pakt. We mochten die avond al

van haar en haar viool genieten als onderdeel van het gelegenheids trio met Sybille van Gammeren en Johan Struik. Maar ineens staat ze daar en neemt ons mee op reis, heel even, een inkijkje in haar transitie tot een prachtige, zelfbewuste vrouw. Het blijkt helaas haar laatste avond in Woerkum. Frédérique vertelt ons dat het niet de operaties of hormoonbehandelingen zijn die haar transitie tot een succes maakten. Ze geeft het grootst mogelijke compliment en dankt de Woerkumse gemeenschap voor de fijne gesprekken, acceptatie, schouders als steun. Je kunt een speld horen vallen en ze krijgt daarna het langste applaus van de avond. Frédérique, we gaan je missen!

Dit is wat MAAS! ons geeft op deze mooie, drukbezochte avond. Onze identiteit ligt verscholen in de woorden van Jan en Frédérique: dit zijn wij, de vesting Woudrichem: tijd en aandacht voor elkaar, ruimte om jezelf te zijn of te worden. Dat moeten we koesteren en mogen we trots op zijn.

VLAGGENDISCUSSIE

Wat door veel vestingbewoners gezien wordt als "De Woerkumse Vlag" is in de ogen van veel oudere Woerkumers een grote gruwel. We hebben het over de groen, geel en zwarte vlag met een witte zalm en vijf gele plussen die Almkerk, Andel, Giessen, Rijswijk en Woudrichem symboliseren. Vóór dat deze vlag in 1977 ingevoerd werd was de "echte" Woerkumse vlag donker blauw met in het midden een witte horizontale balk. Een correct exemplaar valt nog altijd te zien in het mastje op het waterbolwerk (boven het voormalige café Tivoli van Dirk Maas), recht tegenover de Vischafslag. Tijdens feestdagen en bij evenementen zien we soms bijzondere varianten van de Woerkumse vlag. Zoals op de afbeelding hiernaast; een ontwerp van Corry van Andel - Struik. Met twee naar elkaar kijkende, in plaats van wijkende, zalmen in het donker grijs.

Nieuwe exploitant van het Arsenaal, Romano Van Heukelum kreeg van Dock 60 de pluim trofee in "MAAS!"

De zomer is voorbij. Sorry, maar ik heb er wat moeite mee en mis de gezelligheid van de toeristen. Ook vergeet ik nooit meer die roeitocht

Rijkswal en volplannen. Top! Dan de Visserijdag... vanaf de brug sla ik het prachtige tafereel aan de Historische Haven tevreden gade. Voor dit stadje wil ik

iets terugdoen... samen met Jos Korthout rijgen onze ideeën zich aaneen totdat we er 45 hebben verzameld. We noemen het document "Leve(n)de vesting!" Enkele ideeën: vlaggenopstakers (in plaats van lantaarnaanstekers), wachthuisjes bij de poort, visnetten, tonnen en oude karren in het straatbeeld, schavot bij het oude Raedhuys, middeleeuwse streekmarkt, Wall of Fame van spraakmakende vestingbewoners, gemakswinkeltje, beeldjesroute, geveltuinjes etc. We denken zelfs aan een dramaserie over een vissersfamilie, ha ha. Logica brengt je van A naar B, fantasie brengt je overal zei Einstein. Met die fantasie zit het wel goed, straks nog de handen op elkaar krijgen met vrolijke en inspirerende medebewoners.

langs Slot Loevestein bij avondlicht. Een paar zwemmers aan de oever, een kudde Konikpaarden en even verderop een enorme stier met zijn poten in het water. Bij elke roeislag droom ik verder en herinner ik mij de schilderijen van Paulus Potter. Nog geen dag later zit ik met lieve burens in de buitenlucht naar de film The Old Oak te kijken, alweer bij Loevestein. Als we met het pontje terugvaren ontwaar ik aan de overkant de verlichte vesting, spiegelen in het water. Ook mis ik het koffiedrinken op zondag bij Angélique en haar trailer. Wat een leuke ontmoetingsplek op Den Bol. Je zou haast ontroerd raken hoe zij met fijne gebaren bloemblaadjes op haar gebakjes drapeert. Ik spreek Petra, een nieuwe inwonster aan de

Redactie: Ewa Wildmark + Ronald van den Ende + Joyce Zuidam + Leo Sluimer + Arie Metz + Jan Horjus + Jan Willem den Besten
 • Fotografie: leden van de redactie en Annemiek van Straten •
 • Tekening: Ineke Becht • Wilt U de digitale versie ontvangen?
 mail: info@woudrichemvesting.nl of bel 06 - 53 20 60 99
 't Poortaal-archief vind je oa op
 www.woudrichemvesting.nl en www.woerkumshoekske.nl
 Uitgave van Stichting 't Poortaal

DE VESTING ALS OPLOSSING

Het is niet de eerste keer dat Dion verhuist. Geboren in Enschede, heeft hij op verschillende plaatsen in Brabant, Limburg en recentelijk in Gelderland gewoond. Waarom zo vaak? "Van thuis uit zijn wij niet zo honkvast. Mijn vader heeft het. En mijn broer. Hij woont nu in Duitsland, maar verhuist binnenkort naar de VS." Toen Dion voor het laatst op huizenjacht ging, was de eis dat dit binnen 30-40 minuten van Tiel moest zijn. Daar werkt hij als adviseur in de gezondheidszorg: "Ik werk binnen de grote thuiszorginstanties in Rivierenland, Bommelerwaard en Utrecht met advies voor leidinggevende hoe ziekteverzuim aanpakken." Hij heeft een paar stressvolle weken achter de rug. "Er is hier chaos geweest. Ik ben gewend groot te wonen. Er zijn heel wat spullen naar de Kringloop in Almkerk gegaan. Alles hier passend krijgen, was als een puzzel in elkaar zetten."

Maar nu is de woonkamer in de oude visserswoning een gezellige mix van oud en nieuw. Het leven kan weer normaal worden. Vanmiddag heeft hij eindelijk tijd voor zijn hobby. "Vanavond ga ik naar de toneelvereniging Onderlinge Vriendschap in Afferden."

"Ik sta bekend als iemand die in oplossingen denkt." Zo legt Dion Peters (52) uit hoe hij omgaat met de uitdagingen waarmee hij in zijn leven te maken krijgt. Op weg uit een gecrashte relatie, en op zoek naar woonruimte, kwam hij terecht in 'Woudrichem: "Ik had nog nooit door de vesting gelopen. Maar ik dacht; heel gaaf." Zo kwam hij terecht op Vissersdijk 28 in de historische vesting.

UN HORTJE GELEJE OVER SINTERKLAAS

Nog maar een paar weken en Sinterklaas is er weer, vol verwachting klopt ons hart! Woerkum en Sinterklaas, dat is wat hoor!

Veur d'n oorlog wás Woerkum zó èèremoeig dâ t'r àlléên mâr schooisinterklaoze op klompe waore om veur die jong toch nog wâ bai mekaore te schârrele, wât un zeuke!

Na de oorlog ging het beter, er was maar één Sinterklaas die door de bevolking werd binnengehaald. Hij leek hendig op die 'Klaas' uit Spanje. Maar in Woerkum gaat bijna alles mis, zo ook, un hortje geleje, in 1949. In de ochtend van 5 december werd onze Sint zo ziek, dattie onmogelijk z'n rol kon vervullen en nou? Na de middag moest alles in orde zijn: kinderen en fanfare stonden dan klaar met veel volk. Maar wie moest er nu de Sint zijn? Iedereen bedankte voor die eer en er was nog maar een uur te gaan. Teneinde raad ging men het eerste en beste café binnen en smeekte of iemand, asjeblijft, de reddende engel wou zijn. Tegen Betaling! En ja hoor, Hannes, die al aardig aangeschoten was wou wel. "Veur un Tientje en 2 flesse jenever. Anders zuukte mâr un ânder" riep tie vol bravour. Ze waren al lang blij dat er iemand bereid was.

Als de sodemieter werd Hannes achter z'n tafel vandaan geplukt en mee naar achteren genomen om hem te verkleden. Ut ging ontoord schielluk, mâr Hannes wás onherkenbaar. Buíte stond ut pèèrd àl klaor, mâr toen Hannes díe zâg begon tie te blèère: "Neeje, dá nie, ik ken gin pèèrd-raijel!" Met geweld werd hij op het paard gezet, vastgebonden en naar de Hoogstraat geleid, waar het al vol stond. De fanfare zette in en de optocht kon beginnen. Maar ... deur die wilde kèèrel op zonne bást waigerde ut pèèrd om ok mâr èèn stâp te zette. Onverwachts kreeg tie daarom van iemand een slag op z'n kont. Foute Boel! Ut bêést schrok zo hard dâttie staigerde en d'r met un gruwelike vaort tusseuít ging. Hannes schrèète moord en brând en iederèèn dainsde trug. De mèèter vloog vâ n zonne kop, hângend in de touwe bleef tie wel in ut zaodel, mâr scheurde levesgevaorluk over de Hogstraot hene. Vluchtende muzikanten, gillende kinderen. Minse ut wás erbârmelluk. Tegen het bordes van het Raedhuys kwam het paard met 't schuim op z'n bek en Hannes er nog op, tot stilstand. Hannes wier út de touwe bevraid en âfgevoerd naor de school om daor un bietje te bekomme.

De 2 flessen jenever stonden al vo'r hem klaar als deel van de beloning. Na un hortje hadden ze voor het vervolg Hannes weer nodig. Maar ze troffen hem slapend en ronkend aan met een halve fles jenever naast hem en hij was niet wakker te krijgen.

Wâ mooi hâ motte zain wier in Woerkum wéer un zeuke. Mâr die jong kregte tóch un suûkerbêesje met un kedootje en daor wás ut toch om begonne waor!

Âgge dâ mâr wit.

Een "Sinterklaoz" in de jaren zestig.

VALKEN IN DE VESTING & JACOBA'S HOBBY

De vesting is gezegend met vier soorten valken. Valken zijn snelle, aerodynamisch gestroomlijnde roofvogels met lange puntige vleugels. Het meest algemeen in onze omgeving is de Torenavalk, die in de directe omgeving van de vesting broedt. Zoals zijn naam verraadt, kan hij in torens nestelen maar vaker brengen ze hun kroos voort in verlaten nesten van andere vogels en holtes in bomen. We kennen allemaal het "bidden" van de Torenavalk wel, balancerend in de lucht, blik naar beneden, schommelend en met wapperende vleugels "valt" hij plots naar beneden op een muis of andere prooi. Dan vliegt hij met zijn snack in de klauwen naar een tak of andere veilige plek om het daar op te peuzelen.

Er heerst woningnood onder Torenavalken en ze maken daarom dankbaar gebruik van de halfopen kasten met goed uitzicht die door vrijwilligers en hobbyisten worden opgehangen. Een tweede, iets minder algemene valk is de Boomvalk. Deze valk is wat schuwer en broedt op de Groesplaat, aan de overkant van de Merwede in de Woelse Waard en op het Munnikenland. Boomvalken jagen in strakke vlucht met hun sikkelvormige, ranke vleugels. Versnellend slaan ze in duikvlucht kleine vogels. Ze zijn ook lenig genoeg om grote insecten uit de lucht te halen. Geschikte vliegers als ze zijn, trekken ze in de winter naar oost en zuidelijk Afrika. Dan is er nog een onopvallend heel klein valkje, het Smelleken, dat ieder jaar uit Scandinavië en Rusland naar zuid en midden Europa trekt. Met rappe vleugelslag snellen deze miniatuur valkjes over de omgeving. Ieder voor- en najaar zie ik ze een paar keer. In de polders van Altena komen ze ook wel aan de grond.

Last but not the least, onze trots is toch wel de Slechtvalk, een zwaar gebouwde, forse valk. In de jaren tachtig nagenoeg uitgestorven heeft deze inmiddels een opmars gemaakt. Ze broeden in de omgeving en kruisen dagelijks langs en over de vesting en onze rivieren.

In het najaar slaapt er ook wel eens één op de Mosterdpot. De duikvlucht van de Slechtvalk is duizelingwekkend. Als een steen storten ze zich met gesloten vleugels op een watervogel of duif. Daarbij kunnen ze snelheden tot 389 kilometer per uur halen, uniek in het dierenrijk. Mede door hun kracht en kapriolen spraken grote valken in de middeleeuwen tot de verbeelding van edelen en vorsten. Een rijke cultuur ontwikkelde zich rond de valkenjacht, waarbij valken gebruikt werden om dieren in het veld te "slaan" en naar de valkenier terug te brengen.

Van Jacoba van Beieren is bekend dat ze een fervent en kundig valkenier was. Of ze het deed voor status of vertier laat zich niet gemakkelijk raden. Hoe het ook zij, Schilderijen die Mevrouw van Beieren te paard presenteren met een fier kijkende maar geblindeerde valk op haar dikke leren handschoen, spreken tot de verbeelding. Vooral in het Midden Oosten wordt deze sport nog steeds uitgebreid beoefend. In Nederland is het een kleine groep. Gelukkig kunnen wij in het wild genieten van vier soorten valken die vrij zijn en zichzelf kunnen doen opslokken in de trotse blauwe lucht boven ons, waar ze in hun element zijn.